

Kopja Informali ta' Sentenza

MALTA

**QORTI CIVILI
PRIM' AWLA**

**ONOR. IMHALLEF
GEOFFREY VALENZIA**

Seduta tat-30 ta' Mejju, 2005

Citazzjoni Numru. 145/2003

**Saviour Sammut personalment u ghan-nom u in
rapprezentanza
tas-socjeta` Z.S. Company Limited**

Vs

Carmel Camilleri

Il-Qorti.

Preliminari

Rat **l-att tac-citazzjoni** li permezz taghha l-attur ppremetta illi

Peress illi fis-7 ta' Novembru 2002, ghall-habta tal-hdax ta' filghodu (11am), il-konvenut, waqt li kien qed jopera l-

Pagna 1 minn 8

Qrati tal-Gustizzja

Kopja Informali ta' Sentenza

vettura ossia crane targat PPM280 fi Triq Borg Olivier, San Giljan, immanuvra l-istess crane u kkawza incident awtomobilistiku meta investa lill-vettura ossia xarabank tal-attur bin-numru DBY360, li kien qed jigi misjuq minn Vincent Francica;

U peress illi l-imsemmi incident sehh unikament tort u htija, b'negligenza, traskuragni, imperizja u nuqqas ta' tharis tar-regolamenti tat-traffiku da parti tal-konvenut;

U peress illi x-xarabank imsemmi soffra hsarat estensivi, u s-socjeta` Z.S. Company Limited, li topera l-istess xarabank, ma setghetx tkompli toperah u b'hekk ukoll soffriet telf ta' dhul u danni konsegwenzjali;

U peress illi l-konvenut gie interpellat ghal diversi drabi, anke ufficcjament, sabiex jghaddi ghall-likwidazzjoni u hlas tad-danni kawzati minnu, izda baqa` inadempjenti;

Ghaldaqstant jghid il-konvenut ghaliex din l-Onorabbli Qorti m'ghandiex ghar-ragunijiet premissi, u prevja kull dikjarazzjoni ohra necessarja:

1. Tiddikjara li l-konvenut huwa responsabbli ghall-incident awtomobilistiku li sehh fis-7 ta' Novembru 2002, fi Triq Borg Olivier, San Giljan, bejn il-vettura targata PPM280 u x-xarabank tal-attur bin-numru DBY360;

2. Tillikwida d-danni sofferti mill-attur *proprio et nomine* bl-imsemmi incident u b'konsegwenza ta' l-istess incident, inkluz telf ta' qliegh;

3. Tikkundanna lill-istess konvenut ihallas lill-attur *proprio et nomine* d-danni hekk likwidati.

Bir-riserva ta' kull azzjoni fil-ligi u bl-ispejjez, inkluzi dawk ta' l-ittra ufficjali tal-10 ta' Dicembru 2002, tal-mandat ta' sekwestru, bl-imgghaxijiet mid-data tal-prezentata ta' din ic-citazzjoni sal-pagament effettiv kontra l-konvenut, ingunt ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni tal-attur a fol. 3 tal-process;

Kopja Informali ta' Sentenza

Rat in-**nota ta' l-eccezzjonijiet tal-konvenut** a fol.8 tal-process fejn
eccepixxa:

Preliminarjament il-fatt li s-socjeta` Z.S. Company Limited hija inezistenti.

Illi l-attur proprio jew nomine jrid jipprova li huwa l-propjetarju tax-xarabank involut fl-incident.

Fil-mertu l-fatt li l-incident in kwistjoni kien responsabbli ghalih unikament is-sewwieq tax-xarabank u mhux il-konvenut.

Illi ghalhekk it-talbiet attrici ghandhom jigu michuda bl-ispejjes kontra l-attur proprio et nomine.

Salv eccezzjonijiet ulterjuri.

Provi u Kontestazzjoni

Iz-zewg sewwieqa mhux qed jaqblu dwar x'ikkawza l-incident. Id-*driver* tal-*crane* jghid li l-xarabank ghattiet minn ma gemb il-*crane* u laqtitha, mentri d-*driver* tax-xarabank isostni li meta kien ghaddej ma gemb il-*crane* l-kontrapiz taghha daret u qabdet is-saqaf tax-xarabank.

Fix-xhieda tieghu d-*driver* tax-xarabank jghid li meta wasal fejn il-*pitch* tan-Neptune kien hemm *crane* armat fit-triq taht il-bankina u dan kien qed jaghmel xi xogholijiet taht it-triq. Hu kien kwazi waqaf jistenna li karozzi gejjin minn naha l-ohra jsuqu lura biex ikun jista jghaddi. Dak il-hin meta kien ser jibda jsuq biex jghaddi, il-*crane* dar fuq il-karreggjata fejn kien hu u dahal fis-saqaf tax-xarabank u gibdu minn quddiem ghal wara. Meta l-*crane* ghamel dina l-manuvra ma kien hemm hadd qed jikkontrolla din il-manuvra mit-triq.

Id-*driver* tax-xarabank hu korroborat minn Margaret Quattromani, passiggiera, li xehdet li ezatt kif tal-linja

kienet ser tibda mixja, s-sewwieq tal-*crane* dawwar il-kabina tieghu u laqat ic-charabanc fil-gemb taghha.

Minn naha l-ohra l-konvenut, id-*driver* tal-*crane*, jghid li meta l-*crane* kien qed ihares lejn il-bahar kien fadal distanza fuq wara, cjoe fit-triq, fejn karozza tal-linja setghet tghaddi facilment u ghaddiet kemm il-wahda. Dak in nhar hu kien ghamel moviment wiehed biss bil-*crane* siegha u nofs qabel l-incident meta refa il-*piling machine* minn got triq ghal fuq il-blat u zammha imdendla sakemm jinvellawha fuq il-blat. Ghal siegha u nofs qabel gara l-incident hu ma kienx iccaqlaq u lanqas ma ccaqlaq il-*crane*. Li jiftakar hu li filli kien qed ihares lejn ix-xoghol kif kien qed jaghmillu s-sinjal certu Jonathan, filli f'daqqa wahda sema hoss kbir u l-*crane* hassu jiccaqlaq. Dan il-hoss dam xi ffit sekondi u meta hares ra li x-xarabank baqghet diehla fil-kontrapiz tieghu. Cahad li hu dawwar il-kabina.

Johnathan Agius pero' fil-hin li gara l-incident ma kienx qed ihares lejn ix-xarabank jew jaghti xi sinjal lill konvenut imma kien qed ihares l'isfel lejn il-bajja fejn kien hemm jahdem Godfrey Vella. Dan fil-fatt xehed li dak in nhar kien xatt il-bahar jipprepara s-sodda biex inizzlu l-makkinarju. Il-*crane* kien qieghed bil-gaffa imdendla jistenna s-sinjal tieghu biex iressqu u jnizzluha f'posta. Kien ilu xi kwarta jew ghoxrin minuta jahdem hemm u kien jonqsu xi hames minuti ohra biex jispicca x-xoghol. Dak il-hin kienu qed jistennew lilu biex jaghmillhom is-sinjal. Hu kellu bzonn il-gaffa biex l-ewwel jara d-daqs tas-sodda li ried jaghmel imbaghad jaghmillhom is-sinjal meta kellhom inizzlu. Hu kien qed jaghmel is-sinjal lil siehbu li kien fuq biex jghid lill tal-*crane* meta jcaqilqu. F'dan il-kaz ma kienux ghandhom bdew jaghmlu dawn il-movimenti kienu ghadhom fil-bidu.

Fl-okkorrenza nghatat il-versjoni li z-zewg *drivers* kienu tawh lis-surgent wara l-incident. Fir-rapport hemm innizzel hekk:

Driver of bus route No DBY360 stated that as he was proceeding along Borg Olivier Street, going to the

direction of Balluta, due to works projects, and heavy machinery parked thereat, stopped to let the coming vehicles, suddenly driver of crane no: PPM280 swerved to the side and hit the bus roof.

Driver of crane stated that he was lifting down a heavy machinery to the beach and not maneuvering the crane, when at one time the bus driver collided into the counter-weight.

KONSIDERAZZJONIJIET

Generalment wiehed hu mistenni li jara *what is in plain view*. Dak in nhar ta' l-incident id-*driver tax-xarabank* kien jaf li kien qed isir xoghol fit-triq, kien jaf li kien hemm l-*crane* qed tokkupa parti mill-bankina u parti mit-triq, kien jaf li setghet tintuza karreggjata wahda biss; kien qed jigi dirett minn *warden*; it-traffiku kien miexi bil-mod hafna; kien ghamel xi ffit hin jistenna sakemm jista jkompli fi triqtu; kellu minn fejn jghaddi liberament f'karreggjata minnhom (kif wara kollox ikkonferma d-*driver tal-crane* li setgha jaghmel); ma jirrizultax li x-xarabank gie ssikkat minn vettura ohra; izda madanakollu qed jigi allegat li meta mar biex jghaddi minn magemb il-*crane* hu laqat il-*crane*.

Il-Qorti hi tal-fehma li x-xarabank ma kelliex ghalfejn ma tghaddiex bla ma tahbat li kieku ma kienx ghal fattur inaspettat li d-*driver tax-xarabank* ma kienx qed jistenna. Dak in nhar, kif qal id-*driver tal-crane*, ghaddew diversi xarabanks minn hemm u ghalhekk il-Qorti ma ssib ebda raguni ghaliex id-*driver tax-xarabank* ta' l-attur ma setghax jghaddi hu wkoll bhal ma ghaddew l-ohrajn u ma laqtux il-*crane*, aktar u aktar meta l-konvenut sostna li dak il-hin hu kien qed ihares lejn il-bajja u ma kienx qed jostakola t-triq u warajh kien hemm minn fejn tghaddi xarabank liberament.

Apparti dan il-Qorti ma ssib ebda raguni ghaliex m'ghandiex temmen lill passiggiera li kienet fix-xarabank u li kkorroborat lid-*driver tax-xarabank* meta hija qalet li,

kif tal-linja kienet ser tibda mixja, s-sewwieq tal-*crane* dawwar il-kabina tieghu u laqat ic-*charabanc* fil-gemb taghha.

Inoltre l-Qorti jidhrilha li kif ix-xarabank hadet id-daqqa jindika li l-kontrapiz dar meta x-xarabank kienet se tghaddi biswit il-*crane* u hadu tul il-gemb tas-saqaf minn ffit wara l-quddiem lura. Fil-fatt id-daqqa fuq ix-xarabank ma bdiex minn quddiem fil-faccata – kif kellha tkun kieku x-xarabank dahlet fil-*crane* bil-quddiem – imma d-daqqa tibda mil-gemb ffit wara l-parti ta' quddiem u tkompli lura. Ix-xhud Jonathan Agius ikkonferma li t-ticrita ma kinitx minn quddiem nett imma mill-gemb aktar lejn il-quddiem.

Ghalhekk il-Qorti taqbel li l-incident gara skond il-verzjoni tad-*driver* tax-xarabank, liema verzjoni hi l-istess li hu tah lis-surgent li kien investiga l-incident *a tempo vergine*. Il-Qorti ma jidhirlix li hu verosimili dak li qal l-konvenut li hu ghamel sieghu u nofs bla ma ghamel ebda moviment u bil-*piling machine* imdendla ghal dak il-hin kollu fuq il-bajja bil-haddiema hemm taht.

Danni

Saviour Sammut spjega li x-xarabank hija tieghu izda din tithaddem mill-kumpanija ZS li taghha hu direttur (ara *Log Book* Dok SS1 a fol 22). Il-hsara kagjonata fix-xarabank tammonta ghall Lm5,057.70 (skond ricevuti Dok SS2 u 3 a fol 23-24). Ix-xarabank dam aktar minn 117 gurnata sakemm l-istess xarabank rah is-*surveyor* tal-parti l-ohra u sar ix-xoghol fuqu mit-tellar (Dok SS4 sa SS 16 fol 25-37 li jindikaw l-ammont ta' granet mitlufa u introjtu mitluf). Ix-xoghol fuq ir-rota li suppost ghamlu hu, kellu jinghata lil xarabanks ohra. Ghalhekk tilef Lm6,070 bhala ntrojtu. L-ammont totali tad-danni subiti ghalhekk jammonta ghall Lm11,127.70. Hu pero' qed jitlob telf ta' introjtu sal-7/3/2003 kif miftiehem mas-*Surveyor* u mhux sal 24 ta' Marzu.

Il-konvenut ma jidhirx li qed jikkontesta l-ammont dovut bhala riparazzjoni ghal hsara li garrbet ix-xarabank, il-kontestazzjoni tieghu hija fuq id-danni dovuti ghall-*loss of*

use. Hu qed jghid li l-attur messu beda x-xoghol ta' riparazzjoni mill-ewwel u mhux jistenna s-*surveyor*.

Mid-dokumenti ezibiti jidher li (ara fol 24) li bhala *working days* ghal *labour charge* kien hemm 81 *days*. Izda hi prassi li x-xoghol ta' riparazzjoni ma jibdiex qabel dana ma jigix *surveyed* u awtorizzat mis-*surveyor* jekk jkun hemm qbil dwar ix-xoghol u l-ispiza li jkun hemm. Fil-fatt l-attur xehed li ghalkemm ix-xarabank dahal lura jahdem fl-24 ta' Marzu hu mhux qed jitlob nuqqas ta' introjtu sa dak in-nhar imma ghal granet kif accettati mis-*surveyor* cjoe sas-7 ta' Marzu 2003. Ghalhekk jekk ghal xi raguni is-*surveyor* dam biex imur jispezzjona x-xarabank fl-istess hin l-attur mhux qed jitlob l-*extra days* li hu dam biex ix-xarabank titlesta kompletament. Ghalhekk l-ammont mitlub bhala danni hu dovut.

DECIZJONI

Ghal dawn il-motivi
Il-Qorti tiddeciedi billi
Prevja li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut;

Tiddikjara li l-konvenut huwa responsabbli ghall-incident awtomobilistiku li sehh fis-7 ta' Novembru 2002, fi Triq Borg Olivier, San Giljan, bejn il-vettura targata PPM280 u x-xarabank tal-attur bin-numru DBY360;
Tillikwida d-danni sofferti mill-attur *proprio et nomine* bl-imsemmi incident fl-ammont ta' hdax il-elf, mija sebgha u ghoxrin lira Maltin u sebghin centezmi (Lm11,127.70);

Tikkundanna lill-istess konvenut ihallas lill-attur *proprio et nomine* d-danni hekk likwidati.

Bl-ispejjez kontra l-konvenut u bl-imghax mid-data tas-sentenza.

< **Sentenza Finali** >

Kopja Informali ta' Sentenza

-----TMIEM-----